

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล

การศึกษาติดตามผลบัณฑิตหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา (พยาบาลศึกษา) ครั้งนี้ เป็นการวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามผลบัณฑิต กศ.บ. พยาบาลศึกษาในสถานภาพทั่วไป และเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตใน ทัศนะตนเองกับผู้บังคับบัญชา ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา พยาบาลศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2520 - 2523 จำนวน 250 คน โดยสามารถติดตามชื่อสถานที่ ทำงานได้แน่นอน จำนวน 214 คน จำแนกรายละเอียดได้จากตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนบัณฑิตแยกตามปีการศึกษา

ปีการศึกษา	สำเร็จการศึกษา	จำนวนที่ส่งแบบ สอบถาม
2520	36	30
2521	67	55
2522	66	57
2523	81	72
รวม	250	214

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ แยกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. บัณฑิต กศ.บ พยาบาลศึกษา จำนวน 214 คน

2. ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต กศ.บ พยาบาลศึกษา จำนวน 214 คน
จึงรวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 428 คน

แนวความคิดในการกำหนดแนวทางการวิจัย

ด้วยเหตุที่หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา พยาบาลศึกษา ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

"เพื่อปรับปรุงคุณภาพปฏิบัติการพยาบาลและการ เรียนรู้การสอนทางวิชาการ พยาบาลรวมทั้ง เพื่อสนับสนุนพยาบาลประกาศนียบัตรให้โตศึกษาต่อเพื่อให้ความรู้ ความสามารถปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน หรือ ทำการสอบเพื่อ สอดคล้องกับความต้องการของกระทรวงสาธารณสุข"

โดยลักษณะดังกล่าวจะเป็นวัตถุประสงค์ทั่วไปที่มีขอบเขตกว้างขวาง ไม่ อาจใช้เป็นแนวทางในการติดตามความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิตได้อย่าง ชัดเจน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดแนวทางของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา พยาบาลศึกษา สัมภาษณ์ผู้ควบคุม โปรแกรมการศึกษา และอาจารย์ผู้สอน จำนวน 3 ท่าน เพื่อรวบรวมแนวความคิด โดยทั่วไป
2. ศึกษาวรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางปฏิบัติการพยาบาล การสอนทางวิชาการพยาบาล และแนวทางการศึกษาคิดตามผลบัณฑิต
3. วิเคราะห์วัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตรให้เป็นวัตถุประสงค์เฉพาะ ระบบความสามารถของบัณฑิตที่คาดว่าจะต้องมีเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วเป็นรายด้าน 5 ด้าน คือ
  - ก. ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้
  - ข. ความสามารถในการนิเทศและประเมินผล
  - ค. ความสามารถทางปฏิบัติการพยาบาล
  - ง. ความรู้ความสามารถทางวิชาการ
  - จ. พฤติกรรมทางวิชาชีพ

4. จำแนกความสามารถแต่ละด้านออกเป็นข้อรายการที่ระบุถึงพฤติกรรมที่ประสงค์ให้เกิดขึ้นเมื่อบัณฑิตสำเร็จการศึกษาแล้วเป็นรายข้อตามลำดับ นำผลการวิเคราะห์นี้ให้ผู้บริการหลักสูตรและคณาจารย์ผู้ทำการสอน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2519-2525 จำนวน 10 ท่าน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2 ได้ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และจัดเรียงลำดับความสำคัญ โดยใช้เกณฑ์ว่าคณาจารย์ 8 ใน 10 ท่าน ยอมรับว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงความสามารถของบัณฑิตจึงคงข้อรายการนั้นไว้

ตารางที่ 2 แสดงรายชื่อของตัวแทนคณาจารย์ผู้ตรวจสอบความสามารถของบัณฑิต

แผนกวิชา	จำนวน
ผู้บริหารหลักสูตรและผู้ควบคุมหลักสูตร	3
การพยาบาลอายุกรรม-ศัลยกรรม	2
การพยาบาลสูติ-นรีเวช	1
การพยาบาลพื้นฐาน	1
การพยาบาลอนามัยชุมชน	1
การพยาบาลจิตเวช	1
การพยาบาลเด็ก	1
รวม	10

5. นำผลลัพธ์ของการวิเคราะห์ข้างต้นมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการติดตามผลบัณฑิต

ลักษณะของเครื่องมือ

1. แบบสอบถามสำหรับบัณฑิต

ได้กำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานะภาพของผู้ตอบ ได้แก่ ตำแหน่งงานปัจจุบัน อัตราเงินเดือนหรือค่าตอบแทน และการศึกษาต่อภายหลังสำเร็จการศึกษาแล้ว

ตอนที่ 2 ความสามารถในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน จำแนกเป็นข้อรายการที่บอกถึงความสามารถการปฏิบัติงานของบัณฑิต โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ก. ความสามารถในด้านการถ่ายทอดความรู้ 14 ข้อรายการ
- ข. ความสามารถในด้านการนิเทศและประเมินผล 13 ข้อรายการ
- ค. ความสามารถในด้านการปฏิบัติกรพยาบาล 17 ข้อรายการ
- ง. ความสามารถในด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ 8 ข้อรายการ
- จ. ความสามารถในด้านพฤติกรรมทางวิชาชีพ 11 ข้อรายการ

โดยใช้มาตราส่วนให้ค่า 5 ระดับ แต่ละระดับจะมีความหมายดังนี้

- 5 หมายความว่า มีความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมนั้นมากที่สุด
- 4 หมายความว่า มีความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมนั้นมาก
- 3 หมายความว่า มีความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมนั้นปานกลาง
- 2 หมายความว่า มีความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมนั้นน้อย
- 1 หมายความว่า ไม่มีความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมนั้น

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพการเรียนรู้ที่ได้รับและบัณฑิตเห็นว่ามีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของตนเองในตำแหน่งงานปัจจุบัน ใช้มาตราส่วนให้ค่า 3 ระดับคือ

- 3 = มาก
- 2 = ปานกลาง
- 1 = น้อย

2. แบบสอบถามสำหรับผู้บังคับบัญชา แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้บังคับบัญชา ได้แก่ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งงานปัจจุบัน

ตอนที่ 2 เป็นความสามารถของบัณฑิตด้านต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้าน แต่ละด้านประกอบด้วยข้อรายการ เช่นเดียวกับแบบสอบถามของบัณฑิต ใช้มาตราส่วนให้ค่า 5 ระดับ แต่ละระดับมีความหมายเหมือนกับแบบสอบถามของบัณฑิต

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความสามารถของบัณฑิตที่เป็น
ที่ต้องการของหน่วยงาน

การทดสอบเครื่องมือ

เมื่อได้สร้างแบบสอบถามตามขั้นตอนี้แล้ว ได้ทดสอบเครื่องมือดังนี้

1. หาคความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
8 ท่าน ที่เป็นตัวแทนของฝ่ายการศึกษาพยาบาล 4 ท่าน และฝ่ายบริการพยาบาล 4
ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบและตัดสินว่า แบบสอบถามครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือไม่
ไม่สามารถสื่อความหมายถูกต้องเพียงใด เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาและให้ข้อเสนอ
แนะแล้ว ได้แก้ไขเพิ่มเติมแบบสอบถามและปรึกษาความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา
การวิจัย

2. ทดสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามเมื่อใช้กับกลุ่ม
ตัวอย่างของการวิจัยแล้วโดยสุ่มตัวอย่างแบบสอบถามจำนวนละ 70 ฉบับ หาคความ
เที่ยงโยภวิธีวิเคราะห์หาคความแปรปรวนของฮอยท์ (Hoyt's Analysis of Variance)
ฉบับของบัณฑิตเป็น .81 และของผู้บังคับบัญชาเป็น .80

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1. ตรวจสอบทะเบียนประวัติของบัณฑิตกศ.บ พยาบาลศึกษา ที่สำเร็จการ
ศึกษาในปีการศึกษา 2520 - 2523 ทำบัญชีรายชื่อ สถานที่ทำงาน รวมทั้งตัวบุคคล
ที่บัณฑิตระบุให้ติดต่อผ่าน

2. ผู้วิจัย พบหัวหน้าแผนกพยาบาล หรือผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและผู้อำนวยการ
วิทยาลัยพยาบาล ในโรงพยาบาลหรือวิทยาลัยพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานครและไกล
เคียง ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยและรายละเอียดของแบบสอบถาม

3. ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ถึงตัวผู้วิจัย ปิดดวงตรา
ไปรษณีย์เพื่อให้บัณฑิตและผู้บังคับบัญชาที่อยู่ต่างจังหวัดส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัย

ภายในเวลาที่กำหนด

4. คิดคอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง และทางจดหมายไปรษณีย์เป็นครั้งที่ 2 หากไม่ได้รับคืนภายใน 10 วัน หลังจากส่งครั้งแรก ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น 298 ฉบับจากจำนวน 428 ฉบับ โดยจำแนกเป็นแบบสอบถามที่ส่งถึงบัณฑิตจำนวน 214 ฉบับ ได้รับคืน 163 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 76.16 และแบบสอบถามถึงผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต จำนวน 214 ฉบับ ได้รับคืน 135 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 63.55

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง ตามลำดับขั้นดังนี้

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแจกแจงความถี่ในรูปแบบตาราง เป็นอัตราส่วนร้อยละ

2. หาค่ามัธยิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถรายคำ และในแต่ละข้อรายการที่ประเมินโดยบัณฑิตและผู้บังคับบัญชา โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยในข้อรายการ ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.59	แสดงว่าไม่มีความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมนั้น
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.60 - 2.59	แสดงว่ามีความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมนั้นน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.60 - 3.59	แสดงว่ามีความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมนั้นปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.60 - 4.59	แสดงว่ามีความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมนั้นมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.60 - 5.00	แสดงว่ามีความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมนั้นมากที่สุด

3. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างมัธยิมเลขคณิตของคะแนนความสามารถรายคำและในแต่ละข้อรายการที่ประเมินโดยบัณฑิตและผู้บังคับบัญชา

4. ความเห็นของบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรในคํานการเตรียมเข้าสู่ตำแหน่งงาน
ปัจจุบัน หรืออัตราส่วนร้อยละ ความเห็นของผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับความสามารถของบัณฑิต
ที่หน่วยงานต้องการ แจกแจงเป็นความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ความถี่เฉลี่ยเลขคณิต (ประกอบ กรรณสูตร 2524: 94-96)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{x}$ = คะแนนเฉลี่ย

$\sum x$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ประกอบ กรรณสูตร 2524: 111-112)

$$SD = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n - 1}}$$

เมื่อ SD = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\bar{x}$ = คะแนนเฉลี่ย

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (Two related
samples t-test) โดยการทดสอบค่าที (Glass and Stanley 1970:
297-300)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

เมื่อ $\bar{x}_1$ = คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

$\bar{x}_2$ = คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

s_1^2 = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกำลังสองของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

$$s_2^2 = \text{ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกำลังสองของกลุ่มตัวอย่างที่ 2}$$

$$n_1 = \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ 1}$$

$$n_2 = \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ 2}$$